Náučný chodník Hrad Šebeš

Kraj:	Prešovský
Okres:	Prešov
Geomorfologická jednotka:	Slanské vrchy
Geologická jednotka:	sopečné pohorie
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Podhradík, Pod hradom Šebeš
Východisko:	Podhradík, rázcestie pod hradom Šebeš na východnom konci obce
Trasa:	Podhradík, rázcestie pod hradom Šebeš – hrad Šebeš
Dĺžka, prevýšenie:	0,5 km, prevýšenie 70 m
Čas prechodu:	0,5 h
Počet zastávok:	5
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Východiskom náučného chodníka prechádza zelená turistická

značka.

Rok otvorenia: 2014

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Občianske združenie Rákociho cesta, M. R. Štefánika 43, 082 21 Veľký Šariš, tel. 0911 663 377

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre vlastivednú vychádzku.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Podhradík. Malá obec na styku Košickej kotliny a severozápadného okraja Slanských vrchov východne od Prešova v oblasti ústia Šebastovíka do Šebastovky. Prvýkrát sa písomne spomína – ako majetok hradu Šebeš – v roku 1401. Pôvodný kostol z roku 1755 nahradil v roku 1994 moderný rímskokatolícky kostol Najsvätejšej Trojice.

Šebeš. Neveľká hradná zrúcanina a archeologická lokalita nad Podhradíkom na pravej strane potoka Šebastovka na úzkom skalnatom ostrohu – porfyritovom tvrdoši –, ktorý je výbežkom Slanských vrchov do Košickej kotliny, čím umožňoval dobrú kontrolu nad jej územím. Hradný vrch leží v pokračovaní juhozápadnej rázsochy andezitom budovanej Dubovej hory. Hrad bol vybudovaný okolo roku 1300 a patril Sinkovcom. Kráľ Vladislav II. Jagelovský ho v roku 1491 daroval spriaznenému mestu Košice. Pre nedobré vzťahy miest Košice a Prešov obyvatelia a vojsko Prešova hrad v roku 1528 dobylo a okolo roku 1550 zanikol. Jeho zvyšky obyvateľstvo časom rozobralo ako stavený materiál. Na západnom úpätí hradného vrchu je v skale vysekaný text obsahujúci meno L. Cseh, dátum 24. august 1896 a číselné údaje týkajúce sa blízkej štôlne na rumelku, pripomínajúci návštevu významného banského merača a geológa **Ľudovíta Čecha (1840 – 1908)**, ktorý vlastnou metodikou zmapoval stovky kilometrov banských diel prevažne v banskoštiavnickej rudnej oblasti. Bol profesorom na Baníckej a lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici a údajne ako prvý použil neskôr rozšírený banícky pozdrav Dobré šťastie / Jó szerencsét / Glück auf. Hrad je národnou kultúrnou pamiatkou a vďaka iniciatíve obce Podhradík a miestnym občianskym aktivistom sa po roku 2012 uskutočnil archeologický výskum, zakonzerovali sa neveľké zvyšky hradného muriva a revitalizoval jeho areál.

Prírodná rezervácia Dubová hora. Chránené územie v severovýchodnom cípe Slanských vrchov nad obcou Podhradík na juhovýchodných skalnatých (andezitových) svahoch Dubovej hory v doline Šebastovky vyhlásené v roku 1983 na ochranu zachovaných prirodzených lesných spoločenstiev kyslých dubových bučín s dubom žltkastým, brezou a borovicou. Vzácnosťou v celých Slanských vrchoch je výskyt kručinky chlpatej (*Genista pilosa*) a kostravy tvrdej (*Festuca pallens*). Je súčasťou chráneného vtáčieho územia Slanské vrchy (súčasť sústavy Natura 2000).

Slanské vrchy. Mohutné, prevažne zalesnené pohorie na východnom Slovensku s pretiahnutým pôdorysom severo-južného smeru, dlhé asi 50 km s max. šírkou okolo 15 km, zužujúce sa na dvoch miestach – v oblasti Dargovského priesmyku a Slanského sedla – len na 1 – 2 km. Zaberá územie medzi Vyšnou Šebastovou, Herľanmi, Skárošom, Kazimírom, Zámutovom a Okružnou. Južné, asi 28 km dlhé ohraničenie pohoria (medzi Skárošom a Kazimírom) tvorí slovensko-maďarská štátna hranica, za

ktorou pokračuje ešte v dĺžke zhruba 10 km ako Szalánci-hegység. Pohorie s hrasťovou štruktúrou, vyzdvihnuté pozdĺž severo-južných okrajových zlomov, budujú v prevažnej miere neogénne andezity a ich pyroklastiká, len ojedinele v južnej časti dacity. Priečne zlomy pohorie členia na nerovnako vyzdvihnuté časti – podcelky –, z ktorých najvyšším je Šimonka (1 092 m n. m.) na severe pohoria. V strednej časti sú na niekoľkých miestach obnažené intrúzie dioritového porfyritu. Odrazom stratovulkanickej a mladšej hrasťovej stavby je silno členitý hornatinový reliéf so skalnými hrebeňmi a bralami na vyvetrávajúcich lávových prúdoch a s odlesnenými kotlinkami (Zlatobanská, Lúčinská, Banská) a brázdami (Salašská) s hladko modelovaným reliéfom na komplexoch relatívne menej odolných tufov. Pre uvedené horninové kombinácie a členitý reliéf je typický výskyt zosuvov. V najužších častiach na juhu pohorie križujú dopravné komunikácie medzinárodného významu – Dargovským priesmykom (473 m n. m.) vedie cesta I. triedy 19 z Košíc na slovensko-ukrajinskú hranicu vo Vyšnom Nemeckom a Slanským sedlom (312 m n. m.) prechádza viackoľajná železničná trať 190 Košice – Čierna nad Tisou.

Názvy informačných panelov

1. História hradu 1315 – 1528
2. Archeologický výskum
3. Obnova hradu
4. Kamenní svedkovia
5. Zánik hradu

1
2
3
4
5
15 min.

